

Pokud by však bylo možno v námitce oné spatřovati toliko právnickou dedukci, sloužící k podpoře ostatních bodů stížnosti, stačí připomenouti, že § 63 vztahuje se na všechny pozemky tvořící předmět zákonného záboru, ať se nalézají v rukou vlastníka či ať na nich hospodaří někdo třetí.

Ježto ze zásady té nižádné výjimky nečiní, nelze pokládati za vyloučené z § 63 ani ony kusy majetku zabraného, které odděleně od ostatního velkostatku jsou dány ve zvláštní samostatný pacht. — — — — —

Č. 906.

Pensijní pojištění: * Válečné přídavky zaměstnancům pravidelně poskytované za tím účelem, aby jimi vyrovnána byla alespoň z části újma, vzešlá znehodnocením peněz, nelze vylučovati ze započítání do platu při zařazování do tříd služného ve smyslu § 3 nov. pens. zák. z 15. června 1914 č. 138 ř. z., pokud v konkrétním případě nebylo prokázáno, že jsou poskytovány zcela dobrovolně, tedy z pouhé liberality.

(Nález ze dne 24. června 1921 č. 11738.)

Věc: Dr. Josef G. v J. proti ministerstvu sociální péče (zast. min. r. Drem Br. Wellkem) o pensijní pojištění.

V ý r o k: S t í ž n o s t s e z a m í t á j a k o b e z d ů v o d n á.

D ů v o d y: Naříkaným rozhodnutím bylo v pořadu instančním vysloveno, že drahotní přídavek 50 K, jež stěžovatel poskytuje k měsíčnímu platu Markétě S., zaměstnané v jeho advokátní kanceláři, vpočítati sluší do služného po rozumu § 3 zákona (novely) o pensijním pojištění zřízenců, rozhodného pro zařazení do tříd služného tam stanovených.

Nejvyšší správní soud učinil otázku, sluší-li válečné přídavky toho druhu, jako jsou přídavky stěžovatelem S-ové poskytované, započítáti do platu při zařazování do tříd služného ve smyslu § 3 zák. pens., předmětem usnesení v odborném plenu a založil pak v souhlase s příslušným plenárním usnesením své rozhodnutí na těchto úvahách:

Nelze pochybovati o tom, že jakékoli pravidelné služební požitky, tedy i požitky označované jako válečné drahotní přídavky, započítati jest do platu ve smyslu § 3 pens. zákona tenkrát, zakládají-li se na úmluvě, s druhé strany pak jest mimo spor, že vyloučeno jest započítání takových požitků, jež zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci jen příležitostně z pouhé liberality, které tedy mají povahu pouhých darů.

Pokud se týče sporných drahotních přídaveků válečných stěžovatelem S-ové vyplácených, jest ze spisů zjevno toto:

Podle nepopřehého udání jak stěžovatele, tak S-ové poskytoval jí stěžovatel sporný přídavek z vlastního podnětu, svým jednostranným rozhodnutím, vyhradiv si úplnou volnost jeho odvolání. Dlužno tedy stížností dáti za pravdu potud, pokud dovozuje, že nemůže býti přídavek ten pokládán za smluvený.

S druhé strany nelze však uznati, že by poskytnutí přídavku bylo pouhým projevem štědrosti zaměstnavatelovy, který by bylo možno na roveň

klásti příležitostným darům. Neboť nehledě k tomu, že poskytován jest pravidelně, bez určitého časového omezení, byť i bez závazku k poskytování trvalému, uvážiti jest toto:

Zvyšování platů služebních, ať již provádí se přímým zvyšováním platů dřívějších nebo poskytováním zvláštních přídavek pod rozmanitými jmény, stalo se všeobecným zjevem sociálním, jehož prvotní příčinou jest stoupání cen životních potřeb za války a po válce. V stoupající drahotě jest obecný a hlavní (byť i snad ne jediný) původ onoho tlaku, jenž všeobecně vynucuje zvyšování platů. Tento tlak projevuje se ovšem v jednotlivých případech různým způsobem, nejdůrazněji stávkami, ale nelze pochybovati, že působí i tam, kde takovéto na venek patrné formy nenabývá. Nelze proto v daném případě přikládat rozhodující význam okolnosti, že stěžovatel poskytl svým zaměstnancům, zejména S-ové válečný přídavek, aniž k tomu byl nějakou akcí jejich přímo donucen, ba dokonce aniž o to byl jimi žádán. Tato okolnost nikterak nevyvrací, že stěžovatel poskytuje onen přídavek, jež sám označil jako válečný, nalézal se pod tlakem oněch všeobecných poměrů hospodářských a sociálních zejména drahotních. V tom však dlužno spatřovati onu specifickou známku přídavek obvykle jako válečných označovaných, jíž odlišují se od požitků, jež zaměstnavatelé poskytují dle pouhé své libovůle a jejichž vlastním motivem je štedrost, liberalita zaměstnavatelova. Nepotřebuje také důkazu, že odněti takových válečných přídavek za nezměněných poměrů drahotních bylo by nejen postiženými zaměstnanci, nýbrž i veřejností považováno za bezprávi, byť i ne ve smyslu právním, tedy dojista s hlediska sociálního. Ani souhlasným projevům vůle jak stěžovatelovy tak S-ové, pokládati ony přídavky za pouhý dar, nemohl nejvyšší správní soud přiznati rozhodující význam. Zákon pensijní vybudován jest na zásadě obligatornosti a to jak co do založení poměru pensijního, tak co do povinností i nároků z poměru toho vyplývajících. Nemůže proto ani pro otázku, které požitky mají býti započítány do služného po rozumu § 3, býti sama o sobě rozhodnou vůle stran, nýbrž toliko objektivní povaha oněch požitků.

Stěžovatel mohl by tedy s úspěchem odporovati započítání válečných přídavek do služného jen tím, uvedl-li by konkrétní objektivní okolnosti, jež by ospravedlňovaly úsudek, že právě přídavky, jichž se dostávalo S-ové, svojí podstatou liší se od služebních požitků, jinak jako válečné drahotní přídavky označovaných, že právě v tomto zvláštním případě jde o přídavky, k nimž nedaly podnět hospodářské a drahotní poměry na zaměstnavatele naléhající a na zvyšování platů působící, nýbrž že vskutku motivem pro vyplácení oněch přídavek byla pouhá liberalita stěžovatelova při každé výplatě znovu se projevující. Takové objektivní konkrétní okolnosti, v nichž bylo by možno spatřovati důkaz, že v tomto případě nejde o válečné přídavky v onom obyčejném smyslu slova, nýbrž o opětující se dary, stěžovatel neuvedl ani v řízení ani ve stížnosti.

Předcházející úvahy lze shrnouti v ten rozum, že podle názoru nejvyššího správního soudu válečné přídavky, jež stěžovatel poskytoval S-ové, ježto neprokázal, že by měly povahu darů nebo jiných aktů pouhé liberality zaměstnavatelovy, pokládati jest za jakési doplnění služebních požitků smluvených, poskytované v důsledku všeobecných poměrů hospodářských a sociálních, za účelem aspoň částečného vyrovnání hospodářských újem, způsobených drahotními poměry, pokud se týče poklesnutím hodnoty

peněz; jinými slovy, v podstatě své jest poskytnutí takových přídavek modifikací služební smlouvy co do ciferní výše služného, provedenou zaměstnavatelem na prospěch zaměstnanců pod účinkem objektivních příčin svrchu naznačených. Z tohoto hlediska plyne však jako důsledek, že na takovéto válečné přídavky podle jejich povahy nelze nazírat jinak, než jako na součást služného.

Jsou-li však přídavky válečné svou vlastní podstatou součástí služného, nelze ani okolnost, že již dle svého označení zachovávají jistý ráz přechodnosti, jsouce poskytovány s úmyslem, že pomínou, až pomínou zvláštní příčiny, jež k nim daly podnět, posuzovati jinak, než jako kolísání výše služného zaměstnanců, jež podmíněno jsouc jednak všeobecnými poměry hospodářskými, jednak utvářením jednotlivých konkrétních poměrů služebních, jest jednou z oněch skutečností, které zákonodárce, upravuje pensijní pojištění, musil a také skutečně vzal v počet.

Řídě se těmito úvahami neshledal nejvyšší správní soud, že by žalovaný úřad vysloviv, že válečný drahotní přídavek S-ové poskytnutý sluší započítati při zařazování do stupnic služného po rozumu § 3 zákona pensijního, byl porušil zákon nebo byl vycházel ze skutkového základu formálně vadného, a byla proto stížnost jako neodůvodněná zamítnuta.

Č. 907.

Úředníci státní: * Zaměstnanci zmínění v § 1 zák. o oficiantech z 18. února 1919 č. 89 sb. z. a n. mají již ze zákona právní nárok na hodnostní pořadí dle 26. února 1919 v té hod. třídě, do které dle trvání služby ve smyslu § 2 zák. jsou zařazeni. Datum a způsob formálního provedení jest bez významu.

(Nález ze dne 25. června 1921 č. 8238.)

Prejudikatura: nál. č. 189 a 273.

Věc: Čeněk P. a Josef N. v Praze (adv. Dr. L. Hammer z Prahy) proti ministerstvu spravedlnosti (zast. min. taj. Drem. Gust. Neudekem — za zúčastněné strany adv. Dr. O. Sommer z Prahy) stran zařazení v hodnostním seznamu na rok 1920.

Výrok: Stížnosti se zamítají jako bezdůvodné.

Důvody: Není sporno, že vrchní oficianti Otakar Š., Antonín M. a Antonín H., přidělení ministerstvu spravedlnosti, měli dne 26. února 1919, kdy nabyl zákon z 18. února 1919 č. 89 sb. z. a n. účinnosti, každý více než dvacet let služby a že se na ně vztahovalo nařízení vešk. miň. ze dne 25. ledna 1914 č. 21 ř. z.

Nesporo jest dále, že Otakar Š. a Antonín M. jmenováni byli dekretem min. sprav. ze 7. dubna 1919 Pres. č. 442 oficiály v ministerstvu spravedlnosti a že jim ve smyslu zákona z 18. února 1919 č. 89 od 1. března 1919 poukázány byly služební požitky dle IX. hodnostní třídy. Tiž byli dekretem z 21. prosince 1919 č. 1625 jmenováni vrchními kancelářskými oficiály se zpětnou platností od 1. září 1919. Antonín H. jmenován byl dekretem z 21. prosince 1919 č. 1626 vrchním kancelářským oficiálem v mini-